



Un intent d'apuntar "Pros i contres de la gestió comunitària de la cultura" en menys de 8.000 caràcters

Published by [Ferran Farré González](#) [1] on 13/10/2015 - 18:18 | Last modification: 12/06/2026 - 12:40

INTERACCIÓ 15

Un intent d'apuntar "Pros i contres de la gestió comunitària de la cultura" en menys de 8.000 caràcters

Una resposta simple passaria per:

pros:

1. La ciutadania pren la iniciativa
2. S'eliminen filtres i intermediaris
3. La cultura es democratitza

contres:

1. En el nostre context social actual, ni es té la consciència, ni la preparació per a assumir un canvi d'aquesta magnitud; i caldria veure si es té la voluntat.

Però com que les coses mai són tan simples...

M'agradaria començar amb una idea que, encara que és força sabuda, sovint és oblidada o negligida en el context de què parlarem: La cultura no és només reivindicació i lluita.

Un altre eix que voldria deixar encetat, i que no podré desenvolupar, és que hi ha món més enllà de Barcelona i les ciutats grans, i que potser no ens serveixi el mateix discurs -o el mateix fil argumental- per a qualsevol context.

Malgrat que el que es digui pugui tenir diverses interpretacions i derivades, no hauríem de perdre de vista un lema inequívoc: la participació conscient i activa de les persones individualment o col·lectiva en la construcció de la seva vida, o sigui de la seva cultura, hauria de ser irrenunciable.

Què ens passa amb l'estat?

Tenim un problema amb l'estat (administració) com a concepte, o amb l'estat que ens ha tocat viure? Estem contra qualsevol l'estat, o contra l'estat liberal/capitalista? No volem institucions públiques, o no ens agraden les que ens ha deixat la més que dubtosa transició?. Perquè segons quina sigui la resposta, el posicionament és ben



diferent, i els camins que cal trobar, també.

Si l'estat és legítim, si està democràticament constituït i disposa dels mecanismes de transparència i control suficients, no és la quinta essència de la comunitat? La seva representació més legitimada i la més responsable? Si la composició de l'administració és acuradament democràtica, i respon als interessos de la comunitat (ja que és qui l'escull), per què hem de malfiar de la seva acció?

La societat civil, està sobrevalorada?

Entre la nostàlgia d'uns temps pretèrits, on el moviment obrer i una determinada ciutadania van ser capaços de constituir-se en organitzacions generadores i vertebradores d'iniciatives culturals, i el record -gairebé mític- d'un teixit associatiu que es va guanyar un lloc en la història, amb la lluita antifranquista (i que va suportar malament la transició), hem generat una expectativa sobre la societat i la seva capacitat real de fer i de representar, que potser està allunyada de la realitat. El context ha canviat massa per reivindicar un present amb una mirada massa ancorada en un passat del tot desaparegut.

De gestió, gestors i gestores

Vivim en una societat complexa, tecnificada i especialitzada, hipertrofiada en molts aspectes, segur, però en la que la cultura no pot fer-se ni explicar-se al marge de les dinàmiques d'altres àmbits o sistemes.

És cert que el discurs del treball cultural, ha fet un camí llarg i tortuós des dels plantejaments més populars dels 80 als més tecnòcrates actuals. També ho és que el descrèdit de l'estat (de fet és el descrèdit dels polítics que ha contaminat l'estat) ha arrossegat la gestió cultural en la mateixa allau.

En aquesta esmena a la totalitat que es planteja des de determinats sectors, hi ha inclòs el qüestionament dels qui es consideren professionals. Ara bé, la negociació de la professionalitat, es fa en base al fet que els actuals professionals treballen per l'estat del qual no ens en refiem?, o per empreses que només miren el lucre?, o perquè pensem que gestionar la cultura no requereix cap coneixement ni habilitat, i per tant ho pot fer qualsevol ciutadà que en tingui ganes?

Algunes aspectes per debatre:

Que la comunitat prengui la iniciativa i vulgui ser protagonista de la seva vida/cultura, és una bona notícia. Ens hauríem d'interrogar sobre quins són els mecanismes que fan néixer i/o aparèixer aquestes iniciatives? Cal mantenir algunes alertes, o confiem en la societat rousseauniana?

Si ser comunitat (no en el sentit teòric, sinó en el pràctic/operatiu) és una auto-atribució, cal plantejar-se qüestions com la legitimitat? Tothom que digui ser comunitat està legitimat per actuar com a tal?

La mobilització de la comunitat cap a l'empoderament, que la portarà a ser protagonista directa de la generació i funcionament del sistema cultural, està realment a l'abast de tothom? En un possible binomi voluntat/possibilitat, potser ens hauríem de plantejar si la comunitat (tots els seus estrats, nivells ...), primer té interès i, després, si té la capacitat necessària.

En l'encàrrec a la gestió cultural hi ha (o hi havia i caldria recuperar-lo) l'acompanyament i la capacitació (especialment dels estrats més desfavorits de les classes populars) necessària per a encarar els reptes que comporta assumir rols protagonistes en la comunitat.

Hi ha qui diu que no cal representar la comunitat per poder vetllar pel seus interessos, i això segurament és veritat. Si creiem en una idea de cultura àmplia, el ventall que cal cobrir és molt gran; des de la iniciativa social/comunitària, que és voluntària i es manifesta en aquells àmbits/territoris on -per les raons que sigui- apareix, com es garanteix la cobertura universal? La iniciativa social (espontània) pot garantir la riquesa i diversitat?

No es pot exigir a la comunitat que sigui activa en tots els fronts, però sí que li podem exigir a l'estat.

Ruptura o reforma? Suposant que la gestió cultural sigui en aquest moments tot un conjunt de despropòsits i males pràctiques (com ho podria ser l'administració pública) no és millor reformar-la per tornar-la als seus orígens?, com ho podria ser tornar a l'administració a la seva funció.



La gestió comunitària de la cultura ha vingut per substituir l'actual model de gestió pública, o és una tercera via? Hem de pensar en un escenari on la gestió comunitària substituirà la pública i competirà amb la privada? O la gestió comunitària servirà per a projectes de caire més social, de base, col·laboratiu, etc. deixarem la gestió pública professionalitzada per als projectes de més abast? Es pot plantejar escenaris de concertació creuats: comunitària/públic, comunitària/privada, etc.?

Més enllà del pur concepte, tot és gestionable comunitàriament? Des de projectes de barri fins al Gran Teatre del Liceu? És una obvietat que la magnitud dels projectes complica la gestió. Si quan un projecte és molt gran, introduïm igualment la figura de determinats especialistes (en diguem o no gestors), l'única cosa que canviem és el patró d'aquests treballadors, no? Abans haurien treballat per l'administració o per una empresa i ara treballaran a compte de "la comunitat".

Què ens fa pensar que quan la comunitat es doti de mecanismes de gestió directa de la cultura ho farà només amb justícia, equitat, transparència... i quan aquesta mateixa comunitat organitzi l'administració ho farà de forma partidària, obscura i mesquina? La ciutadania no és la mateixa?

En un discurs sobre drets, cal afegir-hi deures... si la gestió comunitària falla, qui paga els plats trencats?

Si l'administració gestiona, la comunitat pot controlar. Si gestiona la comunitat, qui controla? La comunitat pot ser jutge i part?

Si hem d'abolir l'estat, les coses ja estan clares, però si el mantenim, quin és el seu paper? Si li atribuïm una funció proveïdora, algú en dirà paternalisme; si el fem exercir d'àrbitre, potser tingui connotacions de poder subjacents....

Categories: Interacció 2015

Categories: Interacció: jornades

Categories: Activitats Interacció

Tags: participació cultural

Tags: governança cultural

Tags: drets culturals

Tags: gestió cultural

Tags: valor públic de la cultura

- [2]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2015/intent-dapuntar-pros-contres-gestio-comunitaria-cultura>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/farregf>

[2] <https://interaccio.diba.cat/node/6026>